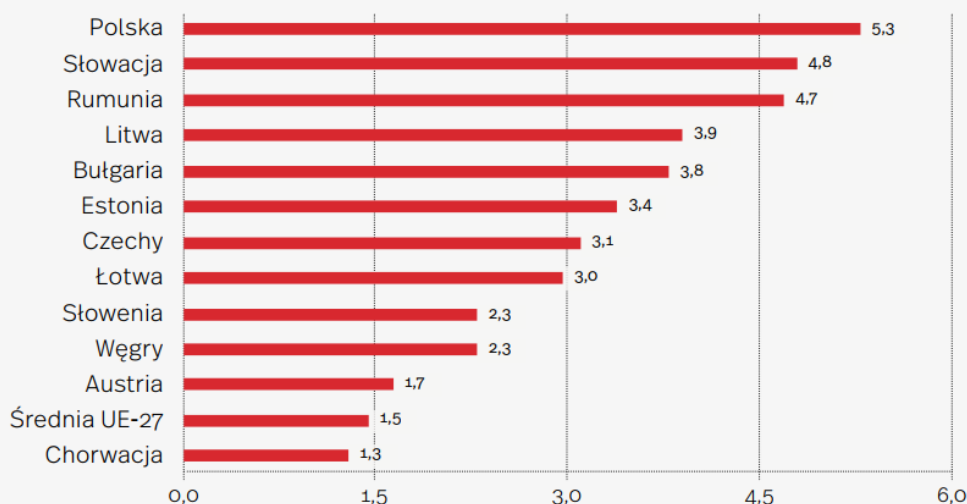

Polska najszybciej rosnącą gospodarką Trójmorza

Kraje Trójmorza w ciągu ostatnich 15 lat należały do najbardziej dynamicznie rozwijających się regionów Unii Europejskiej, a w tym gronie szczególnie pozytywnie wyróżnia się Polska. Średnie tempo rozwoju Polski w latach 2004-2019 wyniosło 5,3 proc. PKB Unii Europejskiej generowane przez cały obszar Trójmorza wzrosło z 15 proc. w 2004 r. do 19 proc. w 2018 r. Jak wynika z raportu Polskiego Instytutu Ekonomicznego „W kierunku budowy bliższych powiązań. Trójmorze jako obszar gospodarczy”, łączna kapitalizacja giełd państw tego regionu wyniosła w 2018 r. 347 mld EUR, a wartość realizowanych przez nie w latach 2014-2020 projektów transportowych, energetycznych i cyfrowych – 80 mld EUR.

Inicjatywa Trójmorza to platforma polityczna 12 państw członkowskich Unii Europejskiej położonych w Europie Środkowej, która powstała w 2015 roku z inicjatywy prezydentów Polski i Chorwacji: Andrzeja Dudy oraz Kolindy Grabar-Kitarović. W jej skład wchodzi Austria, Bułgaria, Chorwacja, Czechy, Estonia, Litwa, Łotwa, Polska, Rumunia, Słowacja, Słowenia i Węgry. Po wyjściu Wielkiej Brytanii z UE stanowią one 29 proc. powierzchni całej Unii. Generują 19 proc. jej PKB, a w ciągu ostatnich 15 lat należały do najbardziej dynamicznie rozwijających się regionów UE. Wszystkie z tych 12 państw (wyłączając Chorwację) rosły przynajmniej 3 razy szybciej niż średnia unijna. Szczególnie imponujące wyniki odnotowały Polska (5,3 proc.), Słowacja (4,8 proc.) i Rumunia (4,7 proc.).

Wykres 1. Średnioroczna dynamika wzrostu w latach 2004-2019 (w proc.)

Źródło: opracowanie własne PIE na podstawie: Eurostat (2020).

Państwa Trójmorza nie zostały silnie dotknięte globalnym kryzysem finansowym z lat 2008-2009, zachowując w tym czasie tendencję wzrostową. Udowodniło to, że ich fundamenty makroekonomiczne są na tyle stabilne, by po krótkotrwałej recesji w 2009 r. szybko powrócić na ścieżkę dynamicznego wzrostu gospodarczego. Stabilność ta wynikała m.in. z koncentracji na produkcji przemysłowej: 8 z 10 państw UE o najwyższym udziale wartości dodanej generowanej w PKB przez przemysł to reprezentanci Trójmorza. W krajach tej inicjatywy średni udział wartości dodanej generowanej przez produkcję przemysłową do PKB wynosi 16,7 proc., podczas gdy dla pozostałych państw UE to tylko 13 proc.

Wykres 3. Udział produkcji przemysłowej w generowaniu wartości dodanej do PKB w 2018 r. (w proc.)

Źródło: opracowanie własne PIE na podstawie: Eurostat.

Kraje tej części Europy charakteryzuje również dosyć wysoki udział wartości dodanej generowanej przez sektor usług ICT w PKB, który wynosi 3,8 proc. Pod tym względem pomiędzy państwami Trójmorza istnieją jednak spore rozbieżności. Podczas gdy Bułgaria (5,4 proc.) czy Szwecja (5 proc.) znacznie przewyższają unijną średnią (3,7 proc.), Polska (3,1 proc.), Litwa (2,9 proc.) czy Grecja (1,9 proc.) plasują się poniżej niej. Ponadto w badaniu platformy Pentablog, która wspiera rekrutację talentów z dziedziny IT, cztery pierwsze miejsca wśród państw z najlepszymi programistami zajęły Słowacja, Czechy, Węgry i Polska.

Nasz region, dzięki rzeszy programistów i wykwalifikowanych robotników to zaplecze dla powstawania Przemysłu 4.0. Produkujemy auta, piszemy do nich oprogramowanie, a w kolejnej dekadzie wpływ krajów Trójmorza będzie tylko większy – komentuje Piotr Arak, dyrektor Polskiego Instytutu Ekonomicznego.

Wyzwania na przyszłość

Inicjatywa Trójmorza stanowi współczesną koncepcję zbudowania silniejszych powiązań pomiędzy państwami Europy Środkowej, której początki sięgają XIX wieku. W obecnym kształcie jej głównym celem jest integracja gospodarcza regionu, który może dużo zyskać na wzrastających przepływach towarów i usług pomiędzy Wschodem a Zachodem, a także zbudować większą dywersyfikację w sferze dostaw energii. Aby państwa Trójmorza mogły wciąż pogłębiać współpracę ekonomiczną, niezbędna będzie poprawa zakresu połączeń infrastrukturalnych, przede wszystkim transportowych, logistycznych i cyfrowych.

Elementami spajającymi państwa Trójmorza jest przywiązanie do współpracy transatlantyckiej, a także wrażliwość na tematy zagrażające bezpieczeństwu oraz pewna wspólnota konserwatywnych wartości. Niemal wszystkie z nich będą musiały także wspólnie stawić

czoła pułapce demograficznej związanej z falą emigracji oraz niską dzietnością. Podczas gdy w krajach Europy Środkowej wskaźnik rozrodzności oscyluje wokół 1,51 dziecka na kobietę w wieku rozrodczym (przy zagwarantowaniu zastępowalności pokoleń co najmniej od wartości wysokości 2,1), w pozostałych państwach UE analogiczny wskaźnik sięga wysokości 1,64.

Jednak największym wyzwaniem, przed którym stają obecnie państwa Trójmorza, jest uporanie się ze skutkami gospodarczymi pandemii COVID-19. Można przypuszczać, że będą one zróżnicowane dla poszczególnych państw i doprowadzając do bankructwa wiele zachodnich przedsiębiorstw, otworzą drogę do ekspansji dla niektórych firm z obszaru Trójmorza. Kryzys może okazać się także szansą na redefinicję modelu gospodarczego i zmniejszenie zależności od kapitału zagranicznego.

Globalny kryzys spowodowany COVID-19 jest ogromnym wyzwaniem dla gospodarek krajów Trójmorza, ale i wielką szansą. Pandemia przededefiniowała tradycyjne kanały produkcji i dystrybucji. Stoimy przed okazją zmiany dotychczasowych powiązań handlowych i zdobycia dużej części rynków w branżach, które do tej pory były dla nas niedostępne. Jako polski bank rozwoju wspieramy naszych przedsiębiorców w ekspansji zagranicznej na 70 rynkach i jestem przekonana, że ich liczba będzie szybko rosła – komentuje Beata Daszyńska-Muzyczka, prezes Banku Gospodarstwa Krajowego, a jednocześnie przewodnicząca Rady Nadzorczej Funduszu Trójmorza.

Atutem Europy Środkowej jest stosunkowo duży przemysł, który w toku pandemii był backupem dla części firm z Europy Zachodniej, gdy azjatyckie łańcuchy dostaw zawiodły. Jest on także ciężarem, bo branża motoryzacyjna będąca jedną z najbardziej poszkodowanych przez koronakryzys nie będzie już taką siłą napędową jak w przeszłości, coraz ważniejsze dla naszego regionu będą usługi IT – dodaje Piotr Arak.

Relatywnie łagodny spadek dynamiki PKB w krajach Trójmorza w czasie pandemii pokazuje, że rządy i instytucje rozwoju w krajach regionu właściwie wykonały swoją pracę, a fundamenty naszych gospodarek są stabilne. Jako bank rozwoju uruchomiliśmy dodatkowe specjalne programy pomocy, szczególnie dla sektora MŚP. Nasi koledzy i nasze koleżanki z banków i instytucji rozwoju w innych krajach Trójmorza postąpili podobnie. Działania skierowane na utrzymanie stabilności tego regionu są ważne dla potencjalnych inwestorów – przekonuje Beata Daszyńska-Muzyczka.

Polski Instytut Ekonomiczny to publiczny think tank gospodarczy, którego historia sięga 1928 roku. Obszary badawcze Polskiego Instytutu Ekonomicznego to przede wszystkim handel zagraniczny, makroekonomia, energetyka i gospodarka cyfrowa oraz analizy strategiczne dotyczące kluczowych obszarów życia społecznego i publicznego Polski. Instytut zajmuje się dostarczaniem analiz i ekspertyz do realizacji Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, a także popularyzacją polskich badań naukowych z zakresu nauk ekonomicznych i społecznych w kraju oraz za granicą.

Kontakt dla mediów:
Agata Kołodziej
Kierownik Zespołu Komunikacji
agata.kolodziej@pie.net.pl
tel. 727 427 918